

vil det være Demokratiet vanskeligt at holde sig indenfor de gamle og naturlige Grændser. Men jeg vil slutte med at sige, at naar denne Lov vedtages, vil den være vel skikket til at aabne Folks Dine her i Landet for en ærueligere Betragtning af disse Forhold, end der paa mange Steder hidtil har været.

Formanden (Krabbe): Der har i den senere Forhandling oftere end ønskeligt været talt om Loyalitet. Jeg siger: for ofte, fordi Loyalitet er en Egenskab, der med Nødvendighed maa forudsættes uden udtrykkelig Omtale. Den uundvædig hyppige Brug deraf har ført til den Misbrug, som jeg ikke kan undgaa at paatale, at det ærede Medlem fratjendte de Modstandere, han rettede sin Tale imod, denne Egenskab, som han maa forudsætte hos dem.

Saastrup: Jeg kunde jo, efter at det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup) har talt, egentlig frasælde Ordet, men det forekommer mig dog, at der endnu er et enkelt Punkt, som ikke burde gaa upaatakt hen; og det er den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, der særlig foraarstager, at jeg dog tager Ordet. Han beklagede i sit Foredrag meget den Splid, der var mellem Demokratiet her i Landet; men samtidig forekom det mig, at han gjorde sit Bedste for at holde Spliden gaaende. Han gjorde sit Bedste for at gjøre Spliden endnu større, og han har med den sidste Forestilling, som vi nu her staa ved, gjort, hvad han formaade, dertil. Han sagde navnlig før, at vi vare komne bort fra de saglige Grunde, og han beskylde os for, at vi lode os bevæge af politiske. Derfom ikke det ærede Medlem og hans Meningsfæller i denne Sag have ladet sig lede af politiske personlige Grunde, forstaar jeg det ikke. Vi staa lige overfor et Forslag, der fordyrer vort Hærvæsen i en betydelig Grad, i en Grad, som vistnok ikke mange Demokrater i Danmark havde tænkt sig. Det ærede Medlem og hans Meningsfæller have hjulpet os til en opstruet Sværmslov, og de hjælpe os nu til en ikke mindre opstruet Hærløvslov, som kun i en meget ringe Grad passer til vort lille Land, og som kun daarlig passer til vort Folk efter vore Forhold. Den bringer os til at kræve op efter de store militære Stater, idet vi komme til at bidrage en 8—9, maaske flere Kroner pr. Indvaaner til vort Hærvæsen. De smaa Stater i Europa have for længe siden indset, at det ikke nytter at begynde med at ville slaa sig op paa den Maade, og den høitærede Minister har flere Gange ved Begyndelsen af denne Sags Behandling her i Thinget udtalt,

at vi ikke kunne tænke os nogen Modstander, uden at han er os overlegen baade tillands og tilvands. Derfom vi nu alligevel skulle forfatte og tænke paa at forsvare vort Land alene ved militær Magt, da ville vi hengive os til den samme Illusion, som man hengav sig til i tidligere Tid. I 1849 var der, det skal siges og erkendes, en ganske anden Land i Folket og Armeen, og Soldaten værgede tappert for sit Land; men desværre, der skabtes en Illusion, og den fulgte os stadig i Helene og vorede, saa at vi endog tilsidst vare nær ved at sige, at Danmark kunde magelig slaa ikke alene 2, men 10 Tjender, Vor Oprøden i de mellemliggende Aar viste tydelig, at Illusionen var temmelig meget hjemme blandt os. I 1864 spiede vi en ny til; vi havde bygget en Dannevirkestilling, som rigtignok skulde have en ganske anden Armees bag ved sig til Forsvar, end vi vare istand til at opstille. Vi saae det først for sent, atter en brøi Illusion, og vi ville, dersom vi nu ville gaa til Rjøbenhavns permanente Befæstning, laae en lignende som alle de andre. Det Aktstykke, som her foreligger, er ikke blottet for disse Ting, for den Illusion, at vi skulle forsvare os med militær Magt. De ærede Herrer, som endnu have Lyft til at høre min Tale til Ende, ville maaske med Rette spørge: Svorned skal et lille Land da forsvare sig? Jeg skal sige dem det. Efter min Anskuelse skal et lille Land forsvare sig ved at udvikle sig i de forskellige Retninger, som kunne komme det til gode. Det skal fremme sin Handel, Industri, Kunst og Videnskab; vi skulle fremfor Alt udvikle vor Agerbrug, Husdyravl, Meieribrug o. s. v. og anvende alt det, der staaar i vor Magt, til vor Udvikling, saaledes at vi paa den Maade kunne tvinge Europas Magter til at se op til os og sige: Det er et levebygtigt Folk. Vi skulle tvinge dem til Høitærelse, og paa den Maade og paa disse Omraader kunne vi da naae de store Magter, som den høitærede Krigsminister saa ofte har sagt, at vi ikke kunne naae paa den militære Vej. Paa det nævnte Omraade kunne vi som sagt, naa dem, og paa den Maade kunne vi endog overtræffe dem, og det er det, der skal bæere en lille Stat, og ikke dens Militærmagt. Nu skulle vi efter de Herrer's Forslag bortpødsle vore Penge til et Bærn, som dog ikke kan sikkre os — det maa vi dog indrømme. Enten vi anvende 12 Millioner Kr. til vort Forsvar eller 15, staa vi lige heldigt eller lige uheldigt overfor en Tjende. Efter de Udtalelser, vi saa ofte have hørt, spiller den Forskjel ingen Rolle; enhver Tjende er os altfor overlegen til, at den kan spille nogen Rolle. Jeg vil derfor anse det for at være en meget stor Feil, naar vi vedblive at opstrue vort Militærvæsen til Skade for andre Opgaver, saa at vi